

Redegørelse vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 8 2004 om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet

I anledning af statsrevisorernes beretning nr. 8 2004 om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet samt ledsagende statsrevisorbemærkning af 19. januar 2005 vil jeg i det følgende – under henvisning til §18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Rigsrevisionen har foretaget en grundig analyse af, om Helsinki-konventionens bestemmelser om beskyttelse af havmiljøet er implementeret i dansk ret, og om myndighederne fører tilstrækkeligt tilsyn med, at reglerne overholdes. På baggrund af kritikken har jeg med tilfredshed bemærket, at statsrevisorerne finder, at Helsinki-konventionens bestemmelser er tilfredsstillende indarbejdet i danske love og regler. Statsrevisorerne konstaterer imidlertid også, at myndighedernes tilsyn, beredskab og kapacitet ikke er fuldt ud effektivt og koordineret. Til trods for, at der er iværksat en række udviklingsinitiativer, er der behov for yderligere initiativer.

På Økonomi- og Erhvervsministeriets område vil Søfartsstyrelsen derfor tage initiativ til, at beretningens konklusioner vil udgøre et vigtigt bidrag til myndighedernes fortsat højt prioriterede arbejde med at beskytte det sårbare havmiljø i Østersøen. I forlængelse heraf har Søfartsstyrelsen for nylig indsendt et forslag til FN's Søfartsorganisation (IMO) om en justering af de bestående rutesystemer samt indførelsen af nye skibsruiter i Østersøen. Forslaget er indsendt i fællesskab med syv andre Østersølande og forventes at træde i kraft ved udgangen af 2006. Tiltagene vil strømline trafikken i Østersøen og derved bidrage til en mere sikker sejlads. Endvidere deltager Søfartsstyrelsen sammen med Farvandsvæsenet i udviklingen af et særligt søkort til navigatører, som sejler i transit gennem Østersøen. Dette vil være et oversigtskort, som samler de vigtigste oplysninger til navigatøren. Desuden vil mere detaljerede oplysninger blive gjort tilgængelige på Internettet.

Beretningen indeholder desuden to konkrete kritikpunkter, som har givet anledning til følgende foranstaltninger.

I forbindelse med Søfartsstyrelsens tilsyn med skibes anmeldelsespligt og aflevering af affald finder Rigsrevisionen, at Søfartsstyrelsen bør kunne redegøre for, om alt affald er afleveret.

Efter aftale med Miljøstyrelsen har Søfartsstyrelsen siden sommeren 2003 – i forbindelse med sin havnestatskontrol af udenlandske skibe og periodiske syn af berørte danske skibe – ført tilsyn med, at skibene overholder deres forpligtelser til at aflevere deres driftsaffald til havnenes modtagefaciliteter. Kontrollen udføres i forbindelse med Styrelsens havnestatskontrol af udenlandske skibe samt periodiske synsvirksomhed på danske skibe. Hovedresultatet af tilsynene i 2003 var, at stort set ingen lastskibe havde foretaget anmeldelser om det ombordværende affald. Et tilsyn omfatter kontrol af de mængder affald, som er i skibet, og som stammer fra skibets drift eller fra lasten. Samtidigt kontrolleres, at kun mindre beholdninger videreføres til næste havn. Såfremt der konstateres overtrædelser, kontaktes Miljøstyrelsen. Der udfyldes et skema i forbindelse med synet, som af administrative grunde er blevet lagret på den sag, som oprettes i forbindelse med havnestatskontrollen af skibet. På baggrund heraf kan Søfartsstyrelsen redegøre

for, om de konkrete skibe har overholdt deres forpligtelser. Da der er tale om lagring af dokumenter i forbindelse med et andet syn, har der ikke kunnet foretages statistisk behandling heraf med henblik på eksempelvis at finde de skibe, hvor der foreligger overtrædelser.

Jeg har af Søfartsstyrelsen fået oplyst, at Søfartsstyrelsen – på baggrund af beretningens kritik – har ændret procedurerne i forbindelse med affaldskontrol. Fremover vil der således blive oprettet en selvstændig affaldskontrolsag, når der konstateres afvigelser fra bestemmelserne. Fremover vil det derfor være muligt elektronisk at finde de sager, hvor der er sket anmeldelse til Miljøstyrelsen. Tilsvarende kan der udarbejdes en samlet redegørelse over eventuelle skibe, der ikke har afleveret deres affald.

Rigsrevisionen konstaterer, at Søfartsstyrelsen – i lighed med mange andre lande – har overladt en del af kontrollen med skibe til anerkendte klassifikationsselskaber. Efter Rigsrevisionens opfattelse bør Søfartsstyrelsen udbygge tilsynet med klassifikationsselskabernes kontrol på havmiljøområdet ved at indhente årlige rapporter fra klassifikationsselskaberne om resultaterne af deres virksomhed.

Jeg har af Søfartsstyrelsen fået oplyst, at den aftale, som Søfartsstyrelsen har indgået med anerkendte klassifikationsselskaber, allerede indeholder krav om en række indberetninger fra de berørte klassifikationsselskaber. Samarbejdet mellem den maritime myndighed og det anerkendte klassifikationsselskab er reguleret ved en række IMO resolutioner og ved et EU direktiv (94/57/EF med ændringer), der i detaljer beskriver krav til blandt andet samarbejdsrelationer, ansvarsfordeling og medlemsstaternes kontrolaktiviteter.

På baggrund af beretningens kritik er aftalen ved at blive udbygget med henblik på en større detaljering af klassifikationsselskabernes indberetninger, også på havmiljøområdet, ligesom selskaberne bliver pålagt at foretage en samlet årlig indberetning over deres tilsyn med danske skibe.

Afslutningsvis vil jeg henlede statsrevisorernes opmærksom på, at der allerede før modtagelsen af beretningen var taget hånd om de to øvrige forhold, som problematiseres i beretningen.

Det ene forhold vedrører havnestatskontrol, hvor der for undersøgelsesperioden kun foreligger et skøn over antallet af anløb. Siden den 1. juli 2003 har Søfartsstyrelsen – ud fra havnenes indberetninger – registreret antallet af udenlandske skibe, der årligt anløber danske havne, og med baggrund heri er der ingen tvivl om, at Danmark overholder sine internationale forpligtelser med hensyn til at gennemføre havnestatskontrol på mindst 25 % af de individuelle udenlandske skibe.

Det andet forhold vedrører uklarhed om myndighedsansvaret for undersøgelse og indsamling af beviser om ulovlig olieudledning. Ultimo 2004 indgik Forsvarsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet en aftale om en klar ansvarsfordeling på det maritime område. Efter denne aftale har Forsvarsministeriet ansvaret for at støtte politiet ved udtagning af olieprøver og anden bevissikring i danske havne, samt for at fremsende anmodninger om foretagelse af undersøgelser og udtagelse af olieprøver til de relevante udenlandske myndigheder.

Kopi af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen
Bendt Bendtsen